

Abhan trireach –

til minne om
Pádraig Ó Carra

Av *Gabriele Haefs*

Oversatt fra tysk av Lina Jagels

Den høviske musikken fra den irske middelalder finnes i tre stiler:

*Så trist at alle som hører på, gråter
Så morsomt at alle som hører på, bryter ut i latter
Så søtt at alle sovner*

En vidunderlig forestilling med vidunderlig musikk, men hvorfor skulle vi ønske å sovne fordi musikken er så søt? Heller høre på og ta til seg av søtsakene, tenker nå jeg.

Hva slags søtsaker hadde de den gangen? Lakrisrot, bær, honning, noe mer? Dessverre skrev de ned hver minste ting, men ikke hva de spiste.

Musikkstilene het goltraí (gol = gråte), gentraí (gen = le) og suantraí (suan = søvn). Miltraí eller dilistraí, avledninger av honning og søt, er ikke dokumentert.

Pádraig Ó Carra bodde i landsbyen Bearna på den irske vestkysten, i det tredje huset før enden av piren. Det var små, beskjedne hus som var mer romslige innvendig enn de så ut til fra utsiden, og de hadde en forunderlig mengde rom. Husene hadde opprinnelig stråtak, men så ble en hel rekke satt fyr på av Black and Tans. Senere ble de bygd opp igjen på billigste og raskeste måte, og selv femti år etter uavhengighetskrig og borgerkrig var det ingen som hadde tatt initiativet til å bygge dem om til de pittoreske, vestirske husene som de engang var, og som vi forventer oss på grunn av postkortene.

Noen hus videre, rett ved siden av gravlundene, bodde en person som, avhengig av hvilket verdensbilde man hadde, ble sett på som ”klok kvinne” eller ”heks”. At hun hadde hjulpet mange på grunn av sin kjennskap til trolldomsord og urter, var det ingen som tvilte på. At hun hadde påført minst én fisker et skipbrudd etter at han hadde spottet henne, var det heller ingen som tvilte på. Men nok om det.

Vår venn Pádraig hadde en misformet fot med knokler som ikke lå riktig plassert. Denne gav ham stadig problemer, og legene hadde sagt at den var umulig å operere. Hver gang han ikke holdt ut lenger, gikk han til den gamle nabokona, og hver gang sørget hun for lindring.

Den gamle dama var glad i å spise sjokolade. Pádraig spilte sitar. Han spilte irsk høvisk musikk på en sitar med stålstrenger. Det låt omtrent som harpene må ha hørt ut i middelalderen – eller som sitarene den gangen. Han hadde en spesiell forkjærlighet for Suantraí. Når han var på turné i utlandet, kjøpte han alltid med lokal sjokolade til sin gamle nabo, som elsket det søte like høyt som Pádraig elsket sin søte Suantraí.

En dag hadde han med en kokossjokolade som overgikk alt heksen noen gang hadde smakt. Den var som en Suantraí som var blitt til kakao. Aldri hadde heksa vært mer omgjengelig, aldri hadde Pádraigs fot gjort mindre vondt, aldri hadde så få fiskere blitt revet ned i dypet av plutselige bølger.

Så fint det ville vært om denne tilstanden kunne vart. Dette tenkte Pádraig, og derfor ble vennene hans satt i arbeid, og jeg avanserte til kokossjokoladekurer nummer én. Jeg smakte også, og det var nydelig, men Pádraigs fot og nabofreden var naturligvis det viktigste, så hver ladning ankom landsbyen Bearna på den irske vestkysten uten at jeg hadde spist av den underveis. Sjokoladen fantes kun i få butikker, men den var til gjengjeld enkel å kjenne igjen på grunn av den knallblå innpakningen. Man trengte altså ikke å lete lenge: Man kom, så, kjøpte, for å si det sånn. Slik fortsatte det ett år, så ett år til. Så døde den gamle damen. Hun ble virkelig eldgammel, og sjokoladen og naboens besøk med sitaren hadde sikkert gjort livets høst søtere for henne. Jeg hadde nok kanskje tvilt på at hun virkelig var en heks, men over natten forsvant sjokoladen fra butikkene. Da jeg spurte etter den, hevdet alle at den sjokoladen hadde de aldri hatt. Dette til tross for at den måtte være umulig å glemme på grunn av det knallblå papiret.

Jeg glemte den likevel. Jeg glemte også den gamle kloke damen. Årene gikk, og plutselig var det gått tjue år. Så gikk jeg en dag inn på supermarkedet jeg alltid handler på, og øynene mine ble trukket mot noe knallblått – kokossjokolade!

Alle minnene kom umiddelbart tilbake! Men i stedet for å kjøpe sjokolade (Hvorfor skulle jeg det så mange år etter sjokoladespiserens død?), gikk jeg hjem mens jeg nynet for meg selv „Táim`chodla is nach dúisgear mé“, et prakteksemplar av en Suantraí-melodi, og satte meg foran datamaskinen. Tross alt skulle min gamle venn Pádraig Ó Carra om få uker feire sin syttiårsdag, og jeg ville avklare de siste detaljene før mitt besøk. Å la Pádraig være alene på en slik dag, hadde jeg ikke samvittighet til. Der satt jeg og nynet på „Cathaoir an Iarla“ og ville skrive til Pádraig, men oppdaget at jeg allerede hadde fått en e-post.

Liam Ó Carra skrev at hans bror Pádraig plutselig hadde dødd noen uker før sin syttiårsdag. Musikken i hodet mitt skiftet til Goltraí, og alle melodiene smeltet sammen til dødssangen Caoineadh Pháidraig Ó Carra, og det var ikke plass til noe annet enn Goltraí i hodet mitt eller hjertet mitt eller noe annet sted.

Så stod jeg plutselig tårevåt på supermarkedet – foran sjokoladene. Ingenting knallblått var å se. Og ingen i butikken innrømmet at de noen gang hadde solgt kokossjokolade i knallblått papir.

Dette skjedde for ett år siden, og hvert ord i denne historien er sant. Så en dag begynte jeg igjen å høre på Gentraí, og jeg begynte å smile igjen. Jeg handler også fortsatt på det

samme supermarkedet, for det ligger jo tross alt rett rundt hjørnet. Hva det betyr at supermarkedet de siste to ukene har hatt kokossjokolade i knallblått papir, og at de hevder at de alltid har hatt det, vet jeg ikke.

Jeg er ikke engang sikker på om jeg vil vite det. Sjokoladen er i alle fall utsøkt.

Gabriele Haefs